

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો
NEP-2020 મુજબ B.A. સેમેસ્ટર -૩ નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -5- Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

લલિત સાહિત્ય - સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્ય

કૃતિ - કાલિદાસવિરચિતમ્ - વિક્રમોર્વશીયમ્

ઉદ્દેશ - સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્યમાં સર્વશ્રેષ્ઠ નાટ્યકારોના સર્જનનો પરિચય કરાવી ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા સાથે સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : નાટ્યકૃતિનાં કર્તાનો પરિચય - જીવન- કવન -સમય , સંસ્કૃતિના ઉદ્ભાતા કાલિદાસનું નાટ્યકાર તરીકે તથા વિક્રમોર્વશીયમનું નાટ્યકૃતિ તરીકે મૂલ્યાંકન, નાટ્ય સ્વરૂપ, દરેક અંકનાં પ્રસંગો, કૃતિનું સર્વાંગી વિવેચન, કાલિદાસનું પ્રદાન વગેરે.

Unit -1 કવિ પરિચય , જીવન, સમય - કવન, સંસ્કૃત નાટ્ય સ્વરૂપનો પરિચય અને કૃતિલક્ષી મૂલ્યાંકન. ૧૨

Unit-2 અંક -૧ અને ૨ ૧૩

Unit-3 અંક ૩ અને ૪ ૧૨

Unit -4 અંક -૫ ૧૩

(નોંધ - અનુવાદના શ્લોકો તથા સંદર્ભ અંક --૧ અને ૨ માંથી પૂછવા)

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

૧ કાલિદાસ- આલા (અંગ્રેજી)

૨ કાલિદાસ- વી. વી. મીરાશી (હિન્દી)

૩ સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય-નાન્દી

૪ કાલિદાસ પરિશીલન - રાધા વલ્લભ ત્રિપાઠી , સંસ્કૃત પરિષદ , સાગર-૧૯૮૯

૫ History of Sanskrit literature - A .B . Kieth

૬ સંસ્કૃત સાહિત્ય પરિચય-ડૉ . એ.ડી . શાસ્ત્રી

૭ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ - પ્રો. એ. મેક્ડોનલ કૃત

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

NEP-2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -3 રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું

સંસ્કૃત પેપર-૫ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)

ક્રેડિટ -4

સમય: ૨ કલાક

કુલ ગુણ -૫૦

લલિત સાહિત્ય - સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્ય

કૃતિ - કાલિદાસવિરચિતમ્ - વિક્રમોર્વશીયમ્

- પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૦)
- પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- (અ) ટૂંકનોંધ(એક)
- (બ) ટૂંકનોંધ(એક)
- પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- (અ) ટૂંકનોંધ(એક)
- (બ) ટૂંકનોંધ(એક)
- પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૨)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો (૧૨)
- (અ) ટૂંકનોંધ(બે શ્લોકોનું ભાષાંતર પૂછવું)(યુનિટ-૨-ચાર લીટીના શ્લોકો પૂછવા)
- (બ) ટૂંકનોંધ(બે સસંદર્ભ પૂછવા)(યુનિટ-૨)

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો
NEP-2020 મુજબ B.A.સેમેસ્ટર -૩ નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -6- Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

કાવ્યશાસ્ત્રમ્

કૃતિ : મમ્મટાચાર્યકૃત કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: -૧ અને ૧૦ (નિયત અલંકારો), નિયતછન્દા:

ઉદ્દેશ : સાહિત્યના સ્વરૂપોને સમજવા, સાહિત્યના આસ્વાદ માટે અંગોપાંગરૂપ રસ, રીતિ વગેરેનો શાસ્ત્રીય પરિચય મેળવવા, અલંકારશાસ્ત્રના પાયાના સિદ્ધાંતો જાણવા, અલંકારશાસ્ત્રનો પરિચય કરાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : અલંકાર, અલંકારશાસ્ત્ર, સાહિત્યશાસ્ત્ર - વ્યાખ્યા અને વિશેષતા, કાવ્યશાસ્ત્રની પરંપરાના આચાર્યો- સંપ્રદાયો, કાવ્યશાસ્ત્રનાં ઉપાદેય વિષયો, મમ્મટનો પરિચય, પ્રથમ તથા દસમા ઉલ્લાસના શાસ્ત્રીય વિષયોનું મૂલ્યાંકન, છંદોનો પરિચય.

Unit -1 કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: -૧, કારિકા -૧,૨,૩ ૧૨

Unit -2 કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: ૧ કારિકા - ૪ , ૫, ૬ ૧૩

Unit -3 કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: -૧૦, (નિયત:) ૧૨

અલંકારા:- ઉપમા, ઉત્પ્રેક્ષા, રૂપક , સસન્દેહ, અપહૃતિ, શ્લેષ , સમાસોક્તિ, વિભાવના , વિશેષોક્તિ

Unit -4 નિયતછન્દા: - અનુષ્ટુપ, ઇન્દ્રવજ્રા, ઉપેન્દ્રવજ્રા, પ્રહરિણી, માલિની , વસન્તતિલકા, વંશસ્થ ૧૩

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. History of Alankarshastra - P.V. Kane
2. કાવ્યપ્રકાશ : ગજેન્દ્ર ગડકર
3. કાવ્યપ્રકાશ : આચાર્ય વિશ્વેશ્વર
4. બૃહદ પિઙ્ગલ- રામનારાયણ પાઠક

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત

NEP -2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -3 રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું
સંસ્કૃત પેપર-૫ - **Disciplinary Specific Course –Major(Core)** ક્રેડિટ -4
સમય: ૨ કલાક કુલ ગુણ -૫૦

કાવ્યશાસ્ત્રમ્

કૃતિ : મમ્મટાચાર્યકૃત કાવ્યપ્રકાશ: ઉલ્લાસ: -૧ અને ૧૦ (નિયત અલંકારો), નિયતછન્દા:

પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪)	(૧૦)
પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૨)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૩)	
(અ) અલંકાર લક્ષણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો(૨માંથી૧)(Unit-3)	(૦૪)
(બ) સામ્ય-ભેદ ચર્યો (૨માંથી૧) (Unit-3)	(૦૬)
(ક) અલંકાર ઓળખી સમજાવો (૨માંથી૧) (Unit-3)	(૦૪)
પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૨)	(૧૪)
અથવા	
પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ અને ૨)	(૧૪)
(અ) ટૂંકનોંધ(એક)	
(બ) ટૂંકનોંધ(એક)	
પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૨)	(૧૨)
અથવા	
પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો	
(અ) વાક્યનું વિવરણ કરો (૪ માંથી ૨) (Unit-૧ અને ૨)	(૦૮)
(બ) છંદ બંધારણ તથા ઉદાહરણ સહિત સમજાવો(૨માંથી૧)(Unit-૪)	(૦૪)

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી ,સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫થી અમલમાં આવનાર સંસ્કૃત વિષયનો
NEP-2020 મુજબ B.A.સેમેસ્ટર -૩ નો અભ્યાસક્રમ

પ્રશ્નપત્ર -૭ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)

Credit -૦૪

કુલ ગુણ - ૫૦

વૈદિકવાઙ્ગમય
કૃતિ : ઋગ્વેદ: (નિયતાંશ)

ઉદ્દેશ : ભારતીય આર્ય સંસ્કૃતિના મૂળભૂતજ્ઞાનનાં ભંડાર- વેદોનો પરિચય કરાવી, સૂક્તોમાં રહેલ સામાજિક અને રાષ્ટ્રીય એકતા-ચેતના અને દાર્શનિક સૂક્તોનું રહસ્ય સમજાવવું.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ : વૈદિક સાહિત્યનો પરિચય, ઋગ્વેદનું મહત્વ, દાર્શનિક સૂક્તોનું મહત્વ.

Unit -1 વૈદિક સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત પરિચય, દાર્શનિક અને સામાજિક સૂક્તો અને તેમાં રહેલ તત્વજ્ઞાનનો પરિચય. (૧૨)

Unit -2 અગ્નિ(૧-૧), ઇન્દ્ર(૨-૧૨), વરુણ(૭-૮૬) ઉષા(૪-૫૧), પુરુષસૂક્ત(૧૦-૯૦) (૧૩)

Unit -3 નાસદીય સૂક્ત(૧૦ -૧૨૯), સંજ્ઞાન સૂક્ત (૧૦-૧૯૧), અક્ષ સૂક્ત (૧૦ -૩૪) (૧૨)

Unit-4 વૈદિક વ્યાકરણ-પદપાઠ, વૈદિક હેત્વર્થ કૃદંત, સંબંધક ભૂતકૃદંત, વૈદિકસંશયાર્થ, છંદ, સ્વરિત અને તેના પ્રકારો. (૧૩)

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

- 1 ઋગ્સૂક્તવૈજયન્તી - H D Velankar - Bombay -1972
2. ઋગ્વેદ- ભાષ્યમ્ - જગન્નાથ પાઠક, વારાણસી
3. વૈદિક સાહિત્ય ઔર સંસ્કૃત - બલદેવ ઉપાધ્યાય , વારાણસી
4. A vedic Grammar for Student -A A Macdonell, MLBD

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
NEP -2020 પ્રમાણે B.A. સેમેસ્ટર -3 રેગ્યુલર સંસ્કૃત વિષયનું પ્રશ્નપત્રનું માળખું
પ્રશ્નપત્ર -૭ - Disciplinary Specific Course –Major(Core)
Credit -૦૪ કુલ ગુણ - ૫૦

વૈદિકવાङ्गमय

કૃતિ : ઋગ્વેદ: (નિયતાંશ)

- પ્રશ્ન -૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૭ માંથી ૫) (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૦)
- પ્રશ્ન-૨ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૨અને ૩)
- (અ)ઋચાઓ અર્થદર્શક નોંધ આપી સાનુવાદ સમજાવો(૪ માંથી ૨)(Unit-૨) (૮)
- (બ)ઋચાઓ અર્થદર્શક નોંધ આપી સાનુવાદ સમજાવો(૨ માંથી ૧)(Unit-૩) (૬)
- પ્રશ્ન-૩ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.(યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૪)
- (અ) ટૂંકનોંધ(એક)
- (બ) ટૂંકનોંધ(એક)
- પ્રશ્ન-૪ સામાન્ય પ્રશ્ન (યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૨)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો
- (અ) ટૂંકનોંધ(યુનિટ ૧ થી ૪) (૧૦)
- (બ)પદપાઠ કરો (પદપાઠની ઋચા યુનિટ -૨માંથી લેવી) (૦૨)